

Cartographic collection of the Šibenik City Museum

Bruno Brakus, Šibenik City Museum, Šibenik, 2022

Catalog cover featuring a detail from Coronelli's map of Dalmatia, depicting an allegorical representation of Venice as the mistress of the Adriatic
 Naslovnica Kataloga s isječkom Coronellijeve karte Dalmacije na kojoj je u prvom planu alegorijski prikaz Venecije kao gospodarice Jadrana

In 2022, the Museum of the City of Šibenik published a catalog titled *Cartographic Collection of the Museum of the City of Šibenik*. Authored by museum employee Bruno Brakus, the catalog features contributions from editor Marina Lambaša and professional associates Jelena Jović and Anita Travčić, with graphic design by Ante Filipović Grčić. The digitization of most maps included in the catalog was carried out by Zoran Svrtn, IT consultant at the Museum of Arts and Crafts in Zagreb. This digitization was part of the e-Culture project, aimed at digitizing the cultural heritage of the Republic of Croatia.

The catalog is divided into three main sections: an introductory study (pp. 9-140), a catalog with 252 items (pp. 141-291), and a bibliography (pp. 293-323). It includes digital reproductions of most maps featured in the catalog. Some maps are presented in sufficient detail to allow for thorough interpretation, while others serve as illustrative references indicating the geographical scope of the content. Although published as part of the "Catalogs of Collections" series, the catalog also exhibits monographic qualities, particularly due to Bruno Brakus's introductory study. Brakus provides a systematic and informative overview of the development of cartography, contextualizing the old maps that are a valuable part of the Museum of the City of Šibenik's collection. The Museum of the City of Šibenik, a premier Croatian cultural institution,

Kartografska zbirka Muzeja Grada Šibenika

Bruno Brakus, Muzej Grada Šibenika, Šibenik, 2022.

Kolunićeva veduta Šibenika u Camociovom izolaru, Venecija, 1571.

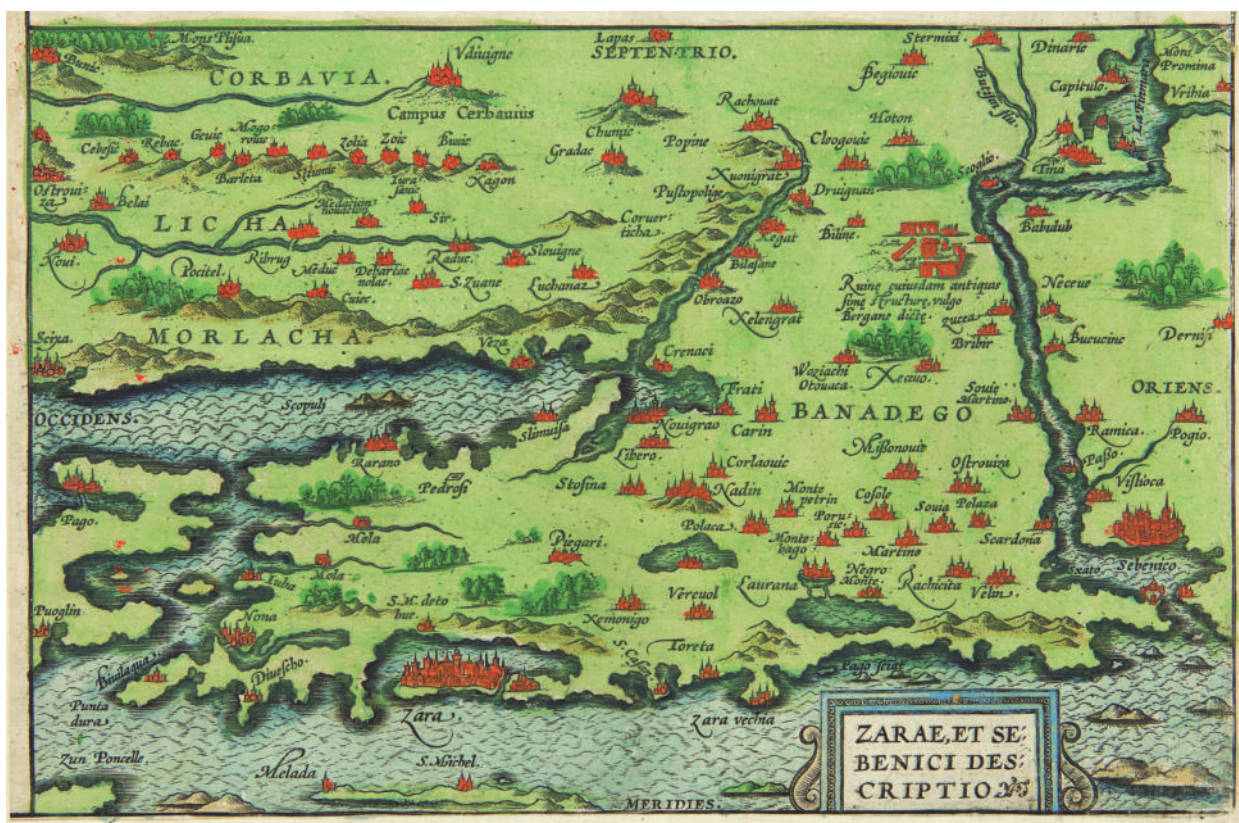
[View of Šibenik in Camocio's isolario by Martin Rota Kolunić, Venice, 1571](#)

Muzej Grada Šibenika objavio je 2022. godine katalog pod naslovom *Kartografska zbirka Muzeja Grada Šibenika*. Autor je kataloga djelatnik toga muzeja Bruno Brakus. Sadržajnom oblikovanju kataloga pridonijeli su urednica Marina Lambaša te stručni suradnici Jelena Jović i Anita Travčić, dok je grafičko oblikovanje obavio Ante Filipović Grčić.

Potrebno je spomenuti da je digitalizaciju većine karata objavljenih u katalogu obavio Zoran Svrtan, informatičar savjetnik Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu. Skeniranje karata bila je aktivnost u sklopu projekta *e-Kultura, digitalizacija kulturne baštine RH*.

Katalog je podijeljen u tri glavne cjeline koje čine uvodna studija (str. 9-140),

Katalog s 252 kataloške jedinice (str. 141-291) i Literatura (str. 293-323). Tekst prate digitalne reprodukcije većine karata – kataloških jedinica. Neke među njima su u dimenzijama da se može interpretirati njihov sadržaj dok su druge umetnute kao ilustracije koje čitatelju samo naznačuju geografskih obuhvat prikazanog sadržaja. Premda

Map of the Zadar and Šibenik region by Natale Bonifacio from Ortelius' atlas *Theatrum Orbis Terrarum*, Antwerp, originally 1570
 Bonifacijeva karta zadarske i šibenske regije iz Orteliusova atlasa *Theatrum Orbis Terrarum*, Antwerpen, izvorno 1570.

is dedicated to preserving, researching, and presenting the rich cultural heritage of Šibenik and its surrounding region. The old maps in the museum's collection reflect historical geographical knowledge and cartographic techniques. They transform the depicted areas from undefined spaces into places with recognizable identities.

The Museum acquired these old maps through purchases and donations. The establishment of the cartographic collection can be credited to Don Krsto Stošić, a distinguished historian and the founder of the Šibenik City Museum, originally named the City Museum of King Tomislav. Notably, Boris Baranović Bailo, a university professor of art history, significantly contributed to the collection. During his tenure at various universities in the USA, he acquired valuable original

maps, especially those from the 16th and 17th centuries, produced in Venice and Dutch cartographic centers.

The cartographic collection of the Museum of the City of Šibenik comprises handwritten and printed maps from the 16th to the 20th centuries. The oldest maps in the collection include depictions of ancient Illyricum printed in Strasbourg in 1513 and in Lyon in 1525. The collection's timeline concludes with nautical charts of the Šibenik maritime zone, printed by the Hydrographic Institute of the Republic of Croatia in Split in 1998.

The maps primarily focus on Šibenik, the Šibenik region, and Dalmatia. They cover various topics, including geographical (chorographic), topographic, and maritime maps, as well as detailed depictions of properties and

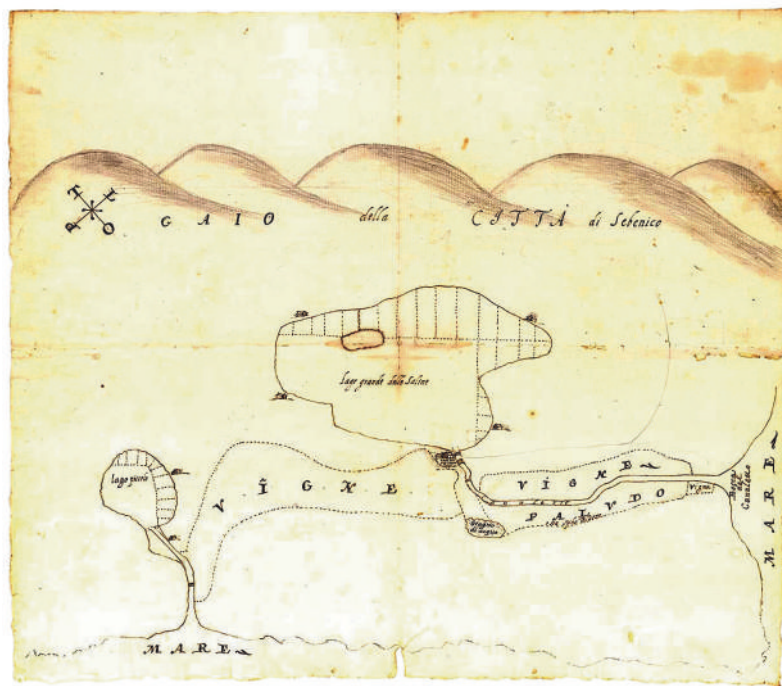
other geographical features in smaller areas. Additionally, the collection includes panoramic views of Šibenik, Skradin, Zadar, Split, and other Croatian Adriatic cities.

For each map, B. Brakus provided essential information, including the author (if known), the place and year of creation, the title of the work (atlas, isolaro, etc.) in which the map was published (if not an independent creation), a material description, dimensions (map sheet and fields), written markings, literature references, and the museum inventory mark (the sole identifier, as the maps lack call numbers).

Among these maps, special attention should be given to those related to the cartographic representations of Šibenik created by Martin Rota Kolučić and the maps of the Zadar and Šibenik regions produced by Natale

je publikacija objavljena u seriji *Katalozi zbirki*, ona dijelom ima i monografska obilježja, posebno zahvaljujući uvodnoj studiji u kojoj je autor B. Brakus dao sistematičan i vrlo informativan pregled razvoja kartografije tijekom prošlosti koji kontekstualizira stare karte koje su vrijedan dio inventara Muzeja Grada Šibenika. Taj je muzej vrhunska hrvatska kulturna ustanova čije vrijedno osoblje čuva, istražuje i predstavlja bogatu kulturnu baštinu Šibenika i šibenske regije. Stare karte čine dio te baštine s jedne strane odražavajući geografske spoznaje i kartografske tehnike tijekom prošlosti, a s druge strane oblikujući prikazano područje, pretvarajući ga iz neodređenoga prostora u mjesto prepoznatljivoga identiteta. Otkud te karte u muzeju? Muzej Grada Šibenika dolazio je u posjed starih karata kupovinom i donacijama. Za uspostavu kartografske zbirke zaslužan je utemeljitelj šibenskoga gradskog muzeja, tada pod imenom Gradskog muzeja kralja Tomislava. Bio je to vrijedni povjesničar don Krsto Stošić. Među najvećim donatorima ističe se sveučilišni profesor povijesti umjetnosti Boris Baranović Bailo koji je tijekom rada na više sveučilišta u SAD-u nabavljao vrijedne originale starih karata, posebno onih izrađenih u 16. i 17. st. u Veneciji i u nizozemskim kartografskim središtima.

Kartografsku zbirku Muzeja Grada Šibenika čine rukopisne i tiskane karte koje su izrađivane od 16. do 20. st. Najstariji su primjerci karte s prikazima antičkoga Ilirika iz Geografije Klaudija Ptolemeja tiskane u Strasbourgu 1513. i u Lyonu 1525., a kronološki niz završava s pomorskim kartama šibenskoga akvatorija koje je Hrvatski hidrografski institut iz Splita tiskao 1998. godine. Geografski sadržaj karata uglavnom se odnosi na Šibenik, šibensku regiju i Dalmaciju, a s obzirom na teme, riječ je o geografskim (korografskim), topografskim i pomorskim kartama te o kartama s detaljnim prikazima posjeda i drugih geografskih objekata u manjim prostornim jedinicama. K tome,

Nepoznati autor, Solane i vinogradi u Zablaću pokraj Šibenika, Šibenik, 17. ili 18. stoljeće

Map of saltworks and vineyards in Zablaće near Šibenik, Unknown author, 17th or 18th century

u zbirci se nalaze i panoramski prikazi (vedute) Šibenika, Skradina, Zadra, Splita i nekih drugih hrvatskih jadranskih gradova. B. Brakus je o svakoj karti dao osnovne informacije o autoru (ako je poznat), mjestu i godini izrade karte, naslovu djela (atlasa, izolarara i sl.) u kojem je karta objavljena ako nije samostalno ostvarenje, a dodao je i materijalni opis, dimenzije (lista i polja karte), pisane oznake, literaturu u kojoj se karta spominje te inventarnu muzejsku oznaku (koja je ujedno i jedini označitelj jer karte nemaju signature).

Među tim kartama posebno treba istaknuti one koje se odnose na kartografske prikaze Šibenika čiji je prototip priredio Šibenčanin Martin Rota Kolunić te karte zadarske i šibenske regije u čijoj je izradi sudjelovao Šibenčanin Natale Bonifacio. Ta dva gravera bila su angažirana u mletačkim izdavačkim kućama u drugoj polovini 16. st., a njihov se doprinos mletačkoj kartografiji ponajprije

ogleda u prikazima njihovoga rodnoga kraja. Obojica su, izvrsno poznavajući Šibenik i sjevernu Dalmaciju, bili dragocjen izvor prostornih podataka o tom dijelu Jadrana koji je bio aktualno poprište mletačko-osmanlijskog sukoba tijekom Ciparskog rata. Šibenik je u to vrijeme bila važna strateška točka, a ujedno i refugij za stanovništvo koje se pred Osmanlijama povuklo iz zaobalja.

Posebnu vrijednost u Kartografskoj zbirci Muzeja Grada Šibenika čine rukopisne karte s prikazima pojedinih manjih prostornih cjelina šibenske regije. Kao preteče katastarskih karata važan su izvor podataka o prostornoj organizaciji i ranonovovjekovnom krajoliku šibenskoga primorskoga prostora. Riječ je o kartografskim prikazima šibenskoga fortifikacijskog sustava, solana i vinograda u Zablaću, Crnice, Tisnog i skradinskoga teritorija iz 16., 17. i 18. stoljeća.

Dijakronijskim pristupom razmatranju karata iz Muzeja Grada Šibenika

Nepoznati autor, Karta skradinskog teritorija, Zadar, 1709.

Map of Skradin territory, Unknown author, Zadar, 1709

Bonifacio, both from Šibenik. These two engravers, who worked in Venetian publishing houses in the second half of the 16th century, made significant contributions to Venetian cartography through their detailed depictions of their native region. Their extensive knowledge of Šibenik and northern Dalmatia provided valuable spatial data about this part of the Adriatic, which was a focal point of the Venetian-Ottoman conflict during the Cyprus War. At that time, Šibenik served as an important strategic point and a refuge for people retreating from the hinterland before the Ottoman advance.

The cartographic collection of the Museum of the City of Šibenik also includes handwritten maps representing smaller spatial units of the Šibenik region, which hold special value. These maps, considered forerunners of cadastral maps, are an important source of information on the spatial organization and early modern landscape of the Šibenik coastal area. Notable examples include cartographic depictions of Tisno, Crnica, the Šibenik fortification system, salt pans, and vineyards in Zablacé and the Skradin territory from the 16th, 17th, and 18th centuries.

By taking a diachronic approach to analyzing the maps from the Museum of the City of Šibenik, one can trace the development of European cartography from the Renaissance to modern times. This approach highlights the significant advancements in the quality of spatial data visualization that emerged at the end of the 18th and beginning of the 19th century, coinciding with the advent of geodetic surveys. The gradual evolution of cartography is evident through these maps, which served as an effective medium for recognizing and distinguishing spatial relationships. These relationships were crucial not only for forming a basic understanding of the mapped areas but also for conveying various messages from the authors, clients, or publishers. These messages were often influenced by specific social and economic contexts and discourses.

Unlike modern maps, old maps were often rich in decorative elements such as cartouches, compass roses, and graphic scales, which served both aesthetic and utilitarian functions. For example, many maps featured drawings of a winged lion,

symbolizing Saint Mark, the patron saint of Venice, as well as allegorical representations of Venice as the mistress of the Adriatic. Such imagery, like the one found on Coronelli's map of Dalmatia (a fragment of which adorns the cover of the catalog), clearly demonstrated Venetian dominance – or at least their ambitions – in the Adriatic region.

Historian B. Brakus, the author of the catalog, skillfully emphasized these aspects in his research of cartographic heritage. Drawing from extensive world and Croatian scientific literature, he competently analyzed the maps from the Museum of the City of Šibenik. Under the leadership of director Željko Krnčević, the Museum demonstrated commendable attention to cartographic heritage by deciding to publish this catalog. This initiative contributes to the popularization of cartography, geography, and geodesy as scientific disciplines essential for studying and presenting space as a living environment, a developmental resource, and an arena of multiple contacts and, unfortunately, often conflicts.

Josip Faričić ■

na reprezentativnom je uzorku moguće pratiti razvoj europske kartografije od renesanse do suvremenog doba te jasno uočiti iskorak u kvaliteti vizualizacije prostornih podataka koja je nastupila krajem 18. i početkom 19. st. kada karte nastaju kao rezultat geodetskih izmjera. Također, moguće je pratiti postupan razvoj kartografije koja je putem karata kao učinkovitoga medija komunikacije omogućavala prepoznavanje i razlučivanje prostornih odnosa koji nisu važni samo za stjecanje osnovne percepcije o kartiranim područjima, već su s pomoću njih izravno ili posredno prenošene različite poruke autora, naručitelja ili izdavača karata koje su korisnicima sugerirani specifični društveni i

gospodarski konteksti i diskursi. Stare su karte za razliku od onih modernih bile bogate dekorativnim elementima (unutar kartuša, kompasnih ruža, grafičkih mjerila) čija funkcija je bila estetska, ali i utilitarna. Primjerice, autori su na mnogim kartama crtežima krilatog lava kao simbola evanđelista Marka, patrona Venecije, kao i alegorijskim crtežima Venecije kao gospodarice Jadrana (poput onoga na Coronellijevoj karti Dalmacije čiji isječak krase naslovnice kataloga) pred cijelom europskom javnosti jasno iskazivali mletačku dominaciju (ili barem takvu ambiciju) na Jadranu.

Autor kataloga B. Brakus kao povjesničar s pravom je istakao takve

aspekte u istraživanju kartografske baštine, a k tome, zahvaljujući uvidu u brojnu svjetsku i hrvatsku znanstvenu literaturu, umješno predstavio i kompetentno analizirao karte iz Muzeja Grada Šibenika. Ta je pak ustanova, predvođena ravnateljem Željkom Krnčevićem, odlučivši se objaviti katalog Kartografske zbirke kartografskoj baštini iskazala dostojnu pozornost pridonoseći tako popularizaciji kartografije, geografije i geodezije kao znanstvenih disciplina zaslužnih za proučavanje i prikazivanje prostora kao životnog ambijenta, razvojnog resursa te arene višestrukih kontakata, a nažalost, često i konflikata.

Josip Faričić ■